UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES

Ensenyament de

Curs 2004-2005

El Dret al Cinema: Visions Globals

(Codi: 278600)

Curs: Extracurricular
Primer Quadrimestre

Assignatura Extracurricular
Crèdits Totals: 4,5
Crèdits Teòrics:
Crèdits Pràctics:

Departament/s: Dret Públic

Professors/s: Dr. Mario Ruiz Sanz

Presentació:

el món del Dret forma part de moltes manifestacions artístiques com són les arts plàstiques o visuals, entre les quals destaca el cinema. Aquest sentit estètic del Dret té un vessant educatiu i cultural que es pot aprofitar per part de l´estudiant universitari, perquè el cinema és un bon instrument i complement per a comprendre i reflexionar sobre aspectes jurídics importants. Per tant, aquesta iniciativa pretén mostrar als alumnes, des de les diferents branques del Dret, com s´ha reflectit aquest en el cinema, ja que a vegades, el Dret també es pura ficció.

Temari:

CONTINGUTS I PROGRAMACIÓ,

PRIMERA PART. TÈCNIQUES CINEMATOGRÀFIQUES BÀSIQUES

1 . Casablanca, de Michael Curtiz, EE.UU., 1942 (109 min. aprox. B/N)

2. Psicosis, de Alfred Hitchcock, EE.UU., 1960 (112 min. aprox. B/N)

SEGONA PART. EL MÓN DEL DRET AL CINEMA. VISIONS GLOBALS

3. La pena de mort (I). Des del executat…
La passió de Joana d´Arc (La passion de Jeane d´Arc, França, 1928, de Carl Theodor Dreyer, 98 min. B/N.)

4. La pena de mort (II) Des del executor…
Benvolgudíssims botxins (Queridísimos verdugos, Espanya, 1977, de Basilio Martín Patino, 103 min. C.)

5. Jurat, fets, proves i “dubtes raonables”…
Dotze homes sense pietat (12 Angry Men, USA, 1957, de Sidney Lumet, 92 min. B/N.)

6. Ficcions jurídiques i… “presumpció d´ innocència?
El procés (Le procès, França-Itàlia-Alemània, 1962, de Orson Welles, 116 min. B/N.)

7. Normativitat i costum jurídica. Altres formes de veure el Dret…
La balada de Narayama (Narayama Bushiko, Japó, 1982, de Shoei Imamura, 128 min., C.)

8. Dret a la vida… i dret a la mort? L´eutanàsia a debat…
Johnny va agafar el seu fusil (Johnny Got His Gun, USA, 1971, de Dalton Trumbo, 106 min. C.)

9. Anòmia i desviació social… La criminal.lització de les conductes
La taronja mecànica (A Clockwork Orange, USA, 1971, de Stanley Kubrick, 136 min. C.)

10. Críms de guerra i necessitat d´un Tribunal Penal Internacional
La caixa de música (Music Box, USA, 1989, de Constantin Costa-Gavras, 110 min. C.)

11. Obediència al Dret i Moral crítica… El Dret, com passa amb la realitat, té una

vessant absurda?
El sentit de la vida (The Meaning of Life, Gran Bretanya, 1982, de Terry Jones, 103 min. C.)

12. El futur dels drets humans… Realitat o utopia?
La esquena del món (La espalda del mundo, Espanya, 2000, de Javier Corcuera, 92 min., C.)

Forma d'avaluació:

SISTEMA D´AVALUACIO, examen final.
L´examen final tindrà lloc en la convocatòria de gener-febrer, el dia assenyalat en el calendari acadèmic. Serà escrit, i constarà de dues parts: un test de 50 preguntes sobre el contingut i característiques de les pel.lícules projectades, més dues preguntes a desenvolupar sobre els temes i qüestions objecte de tractament en les diverses sessions.
La qualificació final sortirà de la valoració (de 0 a 100 punts), a partir dels següents percentatges:
-50% de les preguntes tipus test (màxim de 50 punts, és a dir, un punt per pregunta encertada).
-50 % de les preguntes escrites, és a dir, el 25% de cadascuna de les dues preguntes per desenvolupar (màxim de 50 punts).

Bibliografia:

MATERIAL BIBLIOGRÀFIC, totes les sessions aniran acompanyades de material bibliogràfic, tan pel que fa a la pel.lícula com al tema tractat. Aquest material serà objecte de referència necessària per a la realització de l´examen final, amb independència de les pròpies aportacions dels alumnes, als qui es recomana la lectura dels suggeriments indicats en la bibliografia entregada al efecte.

BIBLIOGRAFIA,

* Els textos bàsics recomanats sobre les pel.lícules es poden trobar a,
-RIBAYA, B.; DE CIMA, P., Derecho y cine en 100 películas, ed. Tirant lo blanch, València, 2004.

*Per a començar a llegir cinema, es pot recomanar, entre altres,
-AGEL, HENRI & GENEVIÈVE, Manual de iniciación al arte cinematográfico, Rialp, Madrid, 1996.
-BAZIN, A., ¿Qué es el cine?, Rialp, Madrid, 1999.
.CABRERA, J., Cine: cien años de filosofía. Una introducción a la filosofía a través del análisis de películas, Gedisa, Barcelona, 1999.
-CAPARRÓS, J.M., Introducción a la historia del arte cinematográfico, Rialp. Madrid, 1990.
-CAPARRÓS, J.M, Historia del cine europeo. De Lumière a Lars von Trier, Rialp, Madrid, 2003.
-CASSERTTI, F. & DI CHIO, Cómo analizar un film, Paidós, Barcelona, 1991.
-CASTEDO, J., Las cien mejores películas del siglo XX, Jaguar, Madrid, 2000.
-COSTA, A. Saber ver el cine, Paidos, Barcelona, 1985.
-DE SANTIAGO, P. Y ORTE, J., El cine en 7 películas. Guía básica del lenguaje cinematográfico, Dossat, Madrid, 2002.
-EISENSTEIN, S., Teoría y técnica cinematográfica, Rialp, Madrid, 1989.
-ELENA, A., Los cines periféricos. África, Oriente Medio, India, Paidos, Barcelona, 1999.
-FELDMAN, S., Realización cinematográfica, Gedisa, Barcelona, 1979.

-GUBERN, R., Historia del cine, Lumen, Barcelona, 2000.
-HEREDERO, C. y SANTAMARIA, A., Un siglo de cine. Cien momentos que hicieron grande el séptimo arte, Col. Cinemanía, Barcelona, 2000.
-ROMAGUERA, J.; ALSINA, H,, (eds.), Textos y manifiestos del cine, Càtedra, Madrid, 1998.
-ROSSELLINI, R., El cine revelado, Paidós, Barcelona, 2000.
-TORRES, A.M., El cine norteamericano en 130 películas, Alianza ed., Madrid, 2000.
-TORRES, A.M., Locos por el cine. Quinientas grandes películas, Punto de Lectura, Madrid, 2002.
-TRUFFAUT, F., El cine según Hitchcock, Alianza ed., Madrid, 1999.
I sobre tot, veure molt, molt de cinema, sense prejudicis…

* Col.lecció Dret i Cinema (dirigida per Javier de Lucas), ed. Titant lo blanch, València.
Títols publicats,
1. RUIZ SANZ, M., El verdugo: un retrato satírico del asesino legal.
2. DE LUCAS, J., Blade Runner: el Derecho, guardián de la diferencia.
3. DE VICENTE, R., El color de la justicia (Tres colores: rojo).
4. RIBAYA, B., (coord.), Cine y pena de muerte.
5. ORTS, E., (coord.), Prostitución y Derecho en el cine.
6. PÉREZ TRIVIÑO, J.L., La letra escarlata.
7. GARCÍA AMADO, J.A., La lista de Schindler. Abismos que el derecho difícilmente alcanza.
8. MUÑOZ CONDE, F.; MUÑOZ AUNIÓN, M., ¿Vencedores o vencidos? Los juicios de Nüremberg.
9. ALBI MURCIA, M.; MARTÍN OLIVARES, G., Un hombre para la eternidad.

Observacions:

ORGANITZACIÓ, cada sessió constarà de tres hores, aproximadament; el programa està dividit en dues parts: una primera introductòria, a les tècniques cinematogràfiques, amb la finalitat de donar a conèixer als alumnes alguns instruments utilitzats en el rodatge cinematogràfic i així contribuir a una correcta lectura del llenguatge narratiu del cinema, a més d´una introducció bàsica als recursos formals i estètics que són usats pels directors. Una segona part estarà dedicada a temes diversos relacionats amb el món del Dret, i amb la intenció de cobrir diferents èpoques, estils, escoles i països amb producció cinematogràfica.
Les sessions constaran de la intervenció del professor durant la primera mitja hora, explicant aspectes teòrics tant del tema com de la pel.lícula, i aproximadament en les següents dues hores, es projectarà la pel.lícula relacionada amb el tema que s´ha tractat amb anterioritat. Per a finalitzar, i durant aproximadament mitja hora (sempre fins a les 19.00 hores, malgrat que en funció de la durada de la pel.lícula aquest temps pot variar), s´obrirà un torn de debat sobre el tema, en relació a la projecció anterior.
Excepcionalment, i en funció de les circumstàncies, aquest ordre es podria alterar.
En totes les sessions, hi haurà un descans de cinc minuts abans de la projecció de la pel.lícula. Es possible que l´extensió d´alguna de les pel.lícules programades sobrepassi, en alguna ocasió, el temps previst. Per tant, una recomanació general és no matricular-se per aquells alumnes que no puguin assistir a les sessions amb flexibilitat horària durant tota la tarda del dimecres, al menys des de les 16.00 fins a les 19.00 hores.